ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 9, Sayı: 118, Temmuz 2021, s. 175-183

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.51597>

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
31.05.2021

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date
29.07.2021

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem ERKEN

Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi
cigdemerken@gmail.com

KURT WEILL'IN HAYATI VE ESERLERİ ÜZERİNE İNCELEME

Öz

1900 doğumlu Alman besteci Kurt Weill yaşadığı dönemde müzik dünyasında büyük bir etki yaratmıştır. Tiyatro müziği, opera, operet ve müzikaller üzerine yenilikçi düşünceleri ve operayı yeni bir forma büründürerek daha önce eşine rastlanmamış türden bir sahne müziği yaratma ideali, bestecinin çalışmalarının ana eksenini olmuştur. Efsanevi Alman yazar Bertolt Brecht ile ortak çalışmaları olan Üç Kuruşluk Opera bütün dünyada büyük bir başarı kazanmıştır ve bugün hala tiyatro sahnelerinin en popüler eserlerinden biri olmaya devam etmektedir. Kurt Weill erken yaşta başlayan müzik eğitimi Almanya'da tamamlamıştır. Öğretmenleri arasında Albert Bing, Engelbert Humperdinck, Ferruccio Bussoni gibi önemli müzisyenler vardır. Kariyerinin ilk önemli eserlerini Almanya'da yazan Weill, II. Dünya Savaşı'nda Hitler yönetiminden gördüğü baskı nedeni ile 1933 yılında Fransa'ya oradan da 1935 yılında Amerika'ya göç etmiş ve hayatını Amerikan vatandaşı olarak tamamlamıştır. Bu çalışmada Weill'ın hayatı, müzik eğitimi, sürgün yılları ve eserleri incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Kurt Weill, Bertolt Brecht, Besteci, Tiyatro

A RESEARCH ON KURT WEILL'S LIFE AND WORKS

Abstract

Born in 1900, German composer Kurt Weill had a great impact on the music world during his lifetime. His innovative thoughts on theater music, opera, operetta and musicals and his ideal of creating an unprecedented stage music by transforming opera into a new form have been the main axis of the composer's work. Collaborating with the legendary German writer Bertolt Brecht, The Threepenny Opera was a huge success all over the world and remains one of the most popular works on the theater stage today. Kurt Weill completed his early music education in Germany. Among his teachers are important musicians such as Albert Bing, Engelbert Humperdinck, Ferruccio Bussoni. Weill, who composed the first important works of his career in Germany, immigrated to France in 1933 and then to America in 1935 due to the pressure he faced from the Hitler administration during World War II and completed his life as an American citizen. In this study, Weill's life, music education, years of exile and his works were researched.

Keywords: Kurt Weill, Bertolt Brecht, Composer, Theatre

GİRİŞ

MÜZİK EĞİTİMİ

Kurt Weill 2 Mart 1900 tarihinde Yahudi bir ailenin 3. çocuğu olarak Dessau /Almanya'da dünyaya geldi ve son derece dindar bir evde büyüdü. Müzisyen olan babası Albert Weill, Dessau'daki sinagogun baş kantoru (1899-1919). Baba Weill ayrıca ayin müzikleri yazıyor ve kutsal motifler besteliyordu. Kurt Weill erken yaşta müzik eğitimi almaya başladı ve çok hızlı bir şekilde olağanüstü bir müzikal kabiliyet gösterdi. Weill 1913'te henüz 13 yaşındayken Yahudi düğünlerinde söylenen İbranice bir metin olan "Mi Addir" i besteledi. Bu Weill'in bilinen ilk eseridir. Weill 1915'te 15 yaşındayken Dessau Operası'nın şefi olan Albert Bing ile üç yıl sürecek olan piyano, müzik teorisi ve kompozisyon derslerine başladı.

1916'da Yehuda Halevi'nin Almanca'ya çevrilmiş metinlerinden oluşturulmuş bir şarkı döngüsü olan "Ofraks Lieder" i besteledi. Weill, daha sonraları bu eserin bir besteci olarak başlangıç noktası olduğunu belirtti. Bu eserin ilk performansının tarihi bilinmemektedir. (<https://www.kwf.org>)

Bu süre zarfında Weill, aynı zamanda Dessau Operası'nın resmi eşlikçilerinden biri oldu ve bazı şarkıcıların civardaki küçük şehirlere yaptıkları konser turnelerinde onlara eşlik etti. Tiyatrodaki bu ilk işi sayesinde Weill, hem geniş bir repertuar edinmiş ve hem de sahne müziğinin temelini kavramıştı.

Weill 1917 yılında bir öğrenci orkestrası ve bir erkek korosunu yönetiyor ayrıca Cöthener Jungwehr Musik ile birlikte sahne alıyordu. Aynı yıl trompet dersleri almaya başladı. Bunun nedeni eğer askere alınırsa askeri bandoda yer alma umuduydu. (<https://www.kwf.org>)

1918'de Bing'in önerisiyle Berlin Hochschule für Musik'e (Berlin Müzik Yüksek Okulu)

kaydoldu ve Engelbert Humperdinck ile kompozisyon, Friedrich Koch ile kontrpuan ve Rudolf Krasselt ile şeflik çalıştı. Aynı yıl ilk yaylı kuartetini yazdı. Kompozisyon eğitimi için verilen Felix Mendelssohn-Bartholdy bursunu kazanmasına rağmen Berlin Hochschule für Music'deki katı eğitimi boğucu bulan Weill, sadece bir dönem eğitim aldıktan sonra; pratik çalışmalara yönelerek deneyim kazanma ve aynı zamanda ailesine maddi açıdan destek olma amacı ile bu okuldan ayrıldı.

1919'da Dessau'ya dönerek Friedrichstheater'da korepetitör ve koro şefi olarak çalışmaya başladı ve aynı yıl Humperdinck'in referans olması ile kendisine önerilen Ludenscheid'deki küçük bir belediye tiyatrosundaki şeflik pozisyonunda çalışmaya başladı. Repertuarında operalar, operetler, oyunlar ve revülerin yer aldığı bu küçük taşra tiyatrosunun müzik direktörü olarak Weill, hayatının ilerleyen dönemlerinde kendisi için paha biçilmez bir değere sahip olacak teatral deneyimler kazandı. Sadece şeflik ve şarkıcılara koçluk yapmakla kalmadı, aynı zamanda diyalog içeren sahneleri yönetti, orkestra için düzenlemeler yaptı ve sahne müzikleri yazdı. Weill'in sahne müziğini bir kariyer planı olarak seçmesi bu dönemlere rastlamaktaydı.

Weill'in müzik eğitiminin bir sonraki aşaması ise müzik hayatındaki en etkili dönemlerden biri olacaktı. 1920'nin sonlarında Weill, Berlin'deki Prusya Sanat Akademisi'nde Ferruccio Busoni (Alman-İtalyan besteci, piyanist ve orkestra şefi / 1866-1924) tarafından verilen bir ustalık sınıfına kabul edildi ve akabinde 1920-1923 yılları arasında Busoni'nin öğrencisi oldu. Busoni'nin seçkin öğrencilerden oluşan grubun etkin bir üyesi olan Weill, Prusya Akademisi'ndeki ustalık sınıflarından şöyle bahsetmişti:

"Bizi "havariler" diye çağırırdı ve hiçbir zaman gerçek anlamda bir ders yoktu. Ancak her alanda ortaya çıkan ve her zaman müzikte kendini gösteren "havasını" solumamıza izin verdi. Bu en doğru tanımla karşılıklı bir fikir alışverişiydi. Hiçbir fikri dayatma girişimi, otokrasi, en ufak bir kıskançlık ya da kötülük belirtisi yoktu; yetenek ve onu ortaya çıkaran herhangi bir çalışma anında fark edilir ve coşkuyla karşılanırdı." (Stuckenschmidt, 1970: 196)

ESERLERİ

Weill, bu entelektüel atmosferden büyük ölçüde yararlandı ve Busoni'nin müzikal ideallerinden ve estetiğinden derinden etkilendi. Bu etki yalnızca Weill'in "Zaubernacht / Sihirli Gece" balesi (1922) ve "Frauentanz / Kadınların Dansı" şarkı döngüsü (1923) gibi erken dönem çalışmalarında değil, aynı zamanda 1927-1933 yılları arasında yazdığı "Aufstieg und Fall der Stadt Mahagonny / Mahagonny Kentinin Yükselişi ve Düşüşü", Weill'in şöhretinin esas dayanağı olan "Die Dreigroschenoper / Üç Kuruşluk Opera" ve hatta birçok Amerika dönemi eserlerinde algılanır. (Wyatt, 1993: 5)

Weill, Irving L. Sablosky 'e yazdığı bir mektupta Busoni'nin üzerindeki etkisi hakkında şöyle yazmıştı:

"Öğretmenim Busoni, hayatının sonunda, elli yıllık saf estetikçilikten sonra ulaştığı temel bir gerçeği bünyeme kazıdı; önemsenmeme korkusu modern sanatçının en büyük dezavantajıdır. Müziğin malzemesi, arkasındaki teori ve diğer müzisyenlerin görüşleri hakkında endişelenmek yerine, asıl endişem müzikte söylemek istediklerimin en saf ifadesini bulmak, içgüdülerime, zevkime ve yazdığım stile bakılmaksızın her zaman iyi müzik yazma kabiliyetime yeterince güven duymak olmalıdır. (Kowalke, 1986: 301)

Busoni'nin sadelik ideali, Weill'in müziğini hayatı boyunca etkiledi. Weill, Busoni'nin

"Sıradanlıktan korkmayın. Sonuçta bir ses dizisinde sadece 12 nota var!" dediğini aktardı. (Sanders, 1980: 60)

1923-1926 yılları arasında Weill, özel öğrencilerine teori ve kompozisyon dersleri vererek geçimini sağlıyordu. Öğrencileri arasında Claudio Arrau, Nikos Skalkottas ve Maurice Abravanel de bulunmaktaydı.

Kurt Weill'in müzik kariyeri 1920'lerde Berlin'de ilerlemeye başladı. Burada avangard konser parçaları, tek perdelik operalar yazdı ve Bertolt Brecht ile onları dünya çapında üne taşıyacak olan işbirliğine başladı. Yalnızca Weill kendi hayatında ve kariyerinde büyük değişiklikler yaşamıyor aynı zamanda içinde bulunduğu dünya da bir krizden diğerine geçiyordu. Almanya I. Dünya Savaşı'nın yıkımını atlarmaya çalışıyordu. Ekonomi darmadağındı, enflasyon Almanya tarihindeki en kötü durumundaydı ve siyasi iklim son derece istikrarsızdı. Aynı zamanda 1920'de Berlin dünyanın en büyük kültür merkezlerinden biri haline geliyordu. I. ve II. Dünya Savaşları arasında Berlin, hem Almanya hem de Avrupa'daki sanatçılar ve entelektüeller için bir buluşma yeri idi. Yeni ve farklı olan her şeye karşı aşırı hoşgörü ve kabul görmenin yanı sıra sanat camiasına büyük bir destek vardı. Weill bu ilham verici atmosferde öğretmeni Busoni'nin de etkisi ile kendi neslinin önde gelen Alman avangard bestecilerinden biri olarak tanınmasını sağlayacak olan bir dizi beste üretti.

1926 yılında sahnelenen, librettosunu ekspresyonist oyun yazarı Georg Kaiser'in yazdığı "Der Protagonist / Kahraman" operası ile Alman sahnelerinde ilk büyük başarısını kazandı. Söylenenlere göre 1926-1933 yılları arasında Weill'in şöhreti ancak ve sadece Paul Hindemith ile mukayese edilebilirdi.

Aynı yıl 1924 yılının yaz aylarında Kaiser'in aracılığı ile tanıştığı; şarkıcı ve oyuncu Lotte Lenya ile evlendi. Çift 1933 yılında boşandı fakat 1936 yılında tekrar evlendi ve Weill'in ölümüne kadar birlikte yaşadılar. Kurt Weill'in sahne eserlerinin birçoğunda yer almış olan Lotte Lenya bugün hala Kurt Weill şarkılarının en popüler yorumcularından biri olarak bilinmektedir.

1927 yılında Baden-Baden'deki Deutsche Kammermusik müzik festivali tarafından Kurt Weill'a o yaz sahnelenmek üzere bir "kısa opera" sipariş edildi. Weill bu çalışmada gücünü aynı yılın Mart ayında tanışmış olduğu Marxist şair, dramaturg, yazar ve yönetmen Bertolt Brecht ile birleştirdi. İkisi de sol görüşlüydü ve politik görüşlerini çalışmalarında sergileme amacındaydılar. 6 şarkıdan oluşan "Mahagonny Songspiel / Mahagonny Şarkılı Oyunu" 17 Temmuz 1927 gecesi ilk gösterimini yaptı. Brecht'in şiirleri bu müzikal mini dramının metni için temel oluşturuyordu. Eserin galasında seyircinin tepkisi ikiye bölünmüştü ancak herkes Weill'in müziğinin kalitesi ve yenilikçiliği konusunda hemfikirdi. Daha sonra Brecht ve Weill bu eseri "Aufstieg und Fall der Stadt Mahagonny / Mahagonny Şehrinin Yükselişi ve Düşüşü" adlı bir operaya uyarladılar. Bu opera yüzyılın en çığır açan eserlerinden biri olarak anılacaktı.

Bertolt Brecht ile işbirliğinin başlamasından kısa bir süre önce Weill, müzikal tarzını sadeleştirmeye başlamıştı. Serbest tonlu klasisizm ve atonal dışavurumculuktansa, geleneksel tonal anlayışı caz motifleri, tango gibi dans ritimleri ve popüler şarkı stilleri ile birleştiren bir tarza döndü. (Drew, 1980: 303-305)

Brecht ve Weill ikilisi 1928 yılında daha sonra onları dünya çapında bir üne kavuşturacak olan, John Gay'in "The Beggar's Opera / Dilenciler Operası" (1728) baz alınarak yazılmış "Die Dreigroschenoper / Üç Kuruşluk Opera" yı yazdılar. 31 Ağustos 1928 tarihinde

Berlin'deki Schiffbauerdamm tiyatrosunda ilk gösterimi gerçekleşen bu eser Weill'in yaşamı boyunca operayı reforme etme çalışmalarının başlangıcıdır. Weill'in en tanınmış şarkısı olan "Mack The Knife / Sustalı Mackie" bu eserin açılış şarkısıdır.

Naziler iktidara geldiklerinde "Kulturkampf" (Kültürel Mücadele) oluşumu ile Yahudi sanatçıları "kültürel bolşevikler" olarak karalıyor ve Yahudi sanatçıların üretimlerini soysuzlaşmış olarak etiketliyorlardı. Özellikle 1928'deki "Üç Kuruşluk Opera" prömiyerinden sonra Weill, Kulturkampf'ın başlıca hedeflerinden olmuştur. "Aufstieg und Fall der Stadt Mahagonny / Mahagonny Şehrini Yükselişi ve Düşüşü" operası da Nazilerin Weill'e karşı saldırısını tırmandırdı. 1930'da Augsburg'a yaptığı ziyaret sırasında Weill, meraktan Hitler'in uzaylı etkilerinden bahsettiği; Almanya'da yaygın olan Nazi kitlesel toplantılarından birine katıldı. Hitler, hararetli konuşmasında Albert Einstein, ve Thomas Mann'ın yanısıra "Besteci Kurt Weill" gibi tehditkâr güçlerden bahis ediyordu. Weill şaşırılmış ve dehşete düşmüştü. Kalabalığın içinden birinin onu tanıyabileceğini hatta saldırılabileceğini düşünerek fark edilmeden toplantıdan hızla ayrıldı. (Kowalke, 1979: 84)

1930-1933 yılları boyunca Weill, Nazilerin muhalefeti ve taciziyle karşı karşıya kaldı. Öte yandan Brecht'in politik tiyatrosunda, müziğin rolünün kısıtlanmasından duyduğu rahatsızlık ile metin yazarı olarak yeni ortaklar aramaya başlamıştı. (<https://www.kwf.org>)

Caspar Neher'in librettosunu yazdığı operası "Die Bürgschaft / Rehin" 19 Mart 1932'de Berlin'deki Staedtsche Oper'de ilk gösterimini yaptı. Sadece üç gün sonra Hitler, Reichstag'da onbir milyondan fazla oy kazandı ve Nasyonal Sosyalistler (Naziler) başkanlık seçiminden en büyük parti olarak çıktı. Hükümetin, vatandaşlarının güvenini kötüye kullanmasını anlatan ve totalitarizme karşı sert bir tavır alan opera bekleneceği gibi Hitler'in Propaganda Bakanı Joseph Goebbels ve basın tarafından yürütülen siyasi kampanyanın hedefi oldu. Eserin ilan edilen gösterimleri hiçbir zaman gerçekleşmedi.

Weill'in Almanya'da hem bestelenen hem de prömiyerini yapan son çalışması librettosunu Georg Kaiser'in yazdığı "Der Silbersee / Gümüşgöl" adlı müzikal oyun oldu. 30 Ocak 1933'te Der Silbersee henüz provalarda iken Hitler Almanya'da Şansölye ilan edildi. Oyun planlandığı gibi açılış yaptı ve seyirciler tarafından iyi karşılandı. Ancak Hitler yönetimi ve Nazilerin sözcüsü haline gelen gazeteler Der Silbersee'yi yıkıcı bularak kınadılar. 4 Mart 1933'te Der Silbersee, Weill'in yaşamı boyunca son kez sahnelenmişti. Kısa süre zarfında Weill'in müziği Almanya'da savaşın sona ereceği 1945 yılına kadar yasaklanacaktı.

PARİS YILLARI

Brecht gibi sakıncalı bir yazarla işbirliği yapmış olan Yahudi bir müzisyen olarak Nazi Almanya'sında yaşamının Weill için sadece zor değil, aynı zamanda tehlikeli olduğu çok açıktı. 27 Şubat 1933'te Reichstag binasından yükselen alevler, Hitler'in halkın anayasal haklarını askıya aldığına işaret ediyordu. Ertesi gün Brecht de dahil olmak üzere birçok sol görüşlü yazar ve sanatçı Almanya'dan ayrıldı. Weill ve karısı Lotte Lenya da eşyalarından birkaçını derhal toplayarak otomobil ile Paris'e kaçtı. Bu Weill'in memleketini son görüşüydü.

Kurt Weill Paris'e vardığında Fransa'da zaten tanınmaktaydı. 1932 yılının Aralık ayında Paris'te gerçekleşen aralarında Mahagonny Şarkıları'nın da bulunduğu eserlerinin seslendirildiği konser olağanüstü bir başarı elde etmişti. Çok az para ve eşya ile Almanya'dan kaçmak zorunda kalan Weill maddi koşullarını yeniden inşa etmek adına kendisini tanıyan dinleyiciye güvenebilirdi. Ancak Fransa'daki geleceği de pek parlak olmayacaktı.

Weill'in Paris'te geçirdiği iki yıl boyunca yazdığı ilk büyük eseri olan “Die sieben Todsünden / Yedi Ölümcül Günah” sözlerini Brecht'in yazdığı şarkıların da yer aldığı bir bale idi. Bale başarılı olmadı. Eleştirmenler Weill ve Brecht'in bu yeni işbirliğinden hayal kırıklığına uğradılar ve genellikle bale tutkunu olan Paris seyircisi baledeki Marksist temaları tatsız buldu. Weill'in bir sonraki çalışması Amerikalı bir “yeni müzik” hamisi olan Princesse de Polignac tarafından sipariş edilen bir senfoni idi; fakat bu eser de Yedi Ölümcül Günah ile aynı kaderi paylaştı. Talihsizlikler üst üste geliyordu. Fransa'da antisemitizm giderek yükseliyordu. Weill'in Almanya'daki banka hesapları dondurulmuş ve Viyana'daki yayınevi Universal Edition, Weill'in sözleşmesinin sonlandırılması ve aylık kazancının kesilmesine dair siyasi baskı görüyordu. İşte tam da bu esnada yerleşik yayınevi Heugel et Cie, Weill ile çok yıllık bir sözleşme imzaladı. Weill, Jacques Deval'in duygusal romanı “Marie Galante” nin müzikal uyarlaması üzerinde çalışmaya başladı. 22 Aralık 1934'te premier yapan oyun başarılı olmadı; ancak şarkılarından biri olan “J'attends un navire / Bir Gemi Bekliyorum” son derece popüler oldu ve daha sonraları savaş esnasında Fransız direnişçileri bu şarkıyı direnişin sembolü olarak kullandı. Marie Galante'nin şarkıları ve popüler Fransız kabare şarkıcısı Lys Gauty için yazılmış şansonlar “Complainte de la Seine / Seine Nehrine Ağıt” ve “Je ne t'aime pas / Seni Sevmiyorum” Weill'in olağanüstü müzikal becerilerini ispatlar niteliktedir. Şarkılarda Weill'in Alman bir besteci olduğunu hissetmek bir yana, adeta Paris'li bir besteci tarafından yazılmış gibidir. Weill'in her türden popüler müziğin üslup ve özelliklerini çabucak keşfetme ve eserlerinde kullanma becerisi Amerika'da geçirdiği yıllarda büyük bir kariyer inşa etmesine sebep olacaktır. Weill'in Paris'teyken yazdığı son eseri “Der Kuhhandel / İnek Ticareti” kendi söylemine göre kariyerinin o güne kadarki en büyük başarısızlığıdır. (Wyatt, 1993: 17)

AMERİKA YILLARI

Fransa'da yaşadığı bir dizi hayal kırıklığından sonra Eylül 1935'te Weill ve Lotte Lenya “Eternal Road / Ebedi Yol” adlı eserin sahnelenmesine hazırlanmak için New York'a doğru yola çıktı. -Weill hayatının kalan on beş yılında sadece bir kez daha Avrupa'ya seyahat etti.- Yahudi halkının tarihini ve kaderini anlatan anıtsal bir gösteri olan eser, Amerika'da büyümüş ve kendisini tutkuyla siyonizme adanmış olan Polonya doğumlu bir Yahudi olan Franz Werfel'in projesiydi. Oyunu Werfel yazacak, Max Reinhardt yönetecekti ve Weill da müziği besteleyecekti. 1936 başlarında yapılması planlanan prömiyer New York'ta olacaktı.

Amerika Birleşik Devletleri'ne 10 Eylül 1935'te gelişi sırasında, Weill'in müziği genellikle Amerikalılar tarafından bilinmiyordu. Tüm eserleri arasında yalnızca Üç Kuruşluk Opera'nın Amerikan versiyonu 1932 yılında Broadway'de sahnelenmiş ve ilk gösteriminden sonra yalnızca 11 gece sahnede kalabilmişti. Hem eleştirmenler hem de izleyiciler tarafından anlaşılmamış eserin başarısızlığı büyük ölçüde beceriksizce yapılmış İngilizce çevirisinden kaynaklanıyordu. (Hinton, 1990: 78-79)

Üç Kuruşluk Opera 1954 yılında Weill'in ölümünden 4 yıl sonra Marc Blitzstein'in çevirisi ile Broadway'de büyük bir başarı kazanmıştır.

Fransa'ya ilk gidişindeki coşkulu karşılamının aksine Amerika'ya gelişi pek şanslı olmamıştı. Yine de Weill; akademisyenler, müzisyenler ve tiyatro profesyonelleri tarafından tanınıyordu. Birçoğu onun Avrupa'da ürettiği eserlerini biliyordu ve Broadway'deki Üç Kuruşluk Opera'ya hayran kalmıştı. 1930 tarihli film versiyonu ve müziklerin kaydedildiği Üç

Kuruşluk Opera albümü, aydın çevrelerde büyük beğeni toplamıştı. Weill fazlaca bir çaba göstermeden Amerikan müzik sahneleri ile bağlantı kurabilmişti. Weill ile birkaç yıl önce (1928) Berlin'de tanışmış olan George ve Ira Gershwin, Weill'in müziğinin büyük hayranlarıydı ve Amerika'ya gelişinden birkaç hafta sonra onu "Porgy and Bess" in kostümlü provasına davet ettiler. Bu ziyaret George Gershwin'in müziğine son derece beğeni duyan ve bir gün Ira Gershwin ile işbirliği yapmaya çok hevesli olan Weill için unutulmaz bir deneyimdi. Daha sonraları Broadway müzikalleri "Lady in the Dark" (1940), "The Firebrand of Florence" (1945) ve Twentieth Century Fox filmi "Where Do We Go From Here?" (1944) eserlerinde Ira Gershwin ile hayalini kurduğu işbirliği gerçekleşti.

Aralık 1935'te o yıllarda etkili bir oluşum olan "League of Composers", Weill'in müziklerini tanıtmaya amacı ile New York'ta bir konser düzenledi. Önde gelen eleştirmenler, besteciler, yapımcılar ve yayıncılar dinleyici olarak davet edildi. Sahnede Lotte Lenya, 2 piyanist ve 10 kişiden oluşan koro; Mahagonny'den, Marie Galante'ye Weill'in sahne müziği eserlerinden seçkiler sunuyordu. Ancak ilk yarıdan sonra verilen ara esnasında 150 kişinin neredeyse yarısı salondan ayrıldı. Gecenin sonunda konserin başarısız bulunduğu çok açıktı. Weill başarısız geçen bu konserden sonra, Amerika'da Avrupa dönemi eserlerini tanıtarak çok az şey yapabileceğini anlamıştı. Başarıya ulaşmak için farklı bir müzikal yol seçmesi gerekiyordu. Sürgündeki bestecilerinin çoğunun yaptığı gibi öğretmenlik yapmak istemedi. Weill, Amerikan müzikal tiyatrosunun ana akımına girmesi gerektiğine karar verdi. (Schebera, 1983: 184)

Başlangıçta Weill ve Lenya Amerika'da, The Eternal Road'un prömiyeri yapılana kadar yalnızca birkaç ay kalmayı planlamışlardı. Ancak bitmek bilmeyen hazırlıklar ve yüksek maliyetler nedeni ile yapımda birçok sorun ve gecikme yaşanıyordu. Weill, eser ortaya çıkıncaya kadar Amerika'da kalabilmek için iş aramak zorunda kaldı. Avrupa 'daki çalışmalarının farkında olan sol görüşlü "The Group Theatre", Pulitzer ödüllü Paul Green'in müzikal oyunu "Johnny Johnson" için Weill'a müzik siparişi verdi. Antimilitarist bir hiciv olan Johnny Johnson, Weill'in ilk Amerikan müzikali idi. Broadway kulvarında bir başarı olmasa da 68 temsil yaptı ve Weill'in tiyatro camiasında kendini göstermesi adına çok etkili oldu. 7 Ocak 1937'de Johnny Johnson'un prömiyerinden sadece yedi hafta sonra The Eternal Road Manhattan Opera Binası'nda açılış yaptı. Gece saat 03.00'a kadar devam eden dört perdelik oyun hem eleştirmenler hem de seyirciler tarafından büyük bir coşkuyla karşılandı. Her ne kadar 153 gece boyunca gösterinin tüm biletleri tükenmiş olsa da, bu devasa yapım mali açıdan tam bir felaketti. Alacaklıları memnun etmek için dekor, kostüm ve diğer tüm malzemeler bir müzayedede satıldı. Ancak Weill'in adı yine tiyatro camiasında duyulmuştu ve bu durum ilerleyen zamanlarda besteci için çok daha büyük başarılarla ve finansal kazanımlara dönüşecekti.

1937 yazında Weill ve Lenya sadece Amerika'da kalmaya değil, aynı zamanda Amerikan vatandaşı olmaya karar verdiler. Göçmenlik şartlarını yerine getirmek ve göçmen statüsünü edinebilmek için çiftin ülkeyi terk edip yeniden giriş yaparak pasaportlarını damgalatmaları gerekiyordu. Ağustos 1937'de Weill ve Lenya Kanada'ya gittiler ve Amerika Birleşik Devletleri'ne geri dönerek pasaportlarına o çok önemli olan damgayı vurdurdular. Altı yıl sonra, 27 Ağustos 1943'te Weill ve Lenya, Amerikan vatandaşı olarak yemin ettiler. Weill ve Lenya Amerikan vatandaşı olma kararını çeşitli nedenlerle almıştı. Hitler'in hâkimiyeti nedeni ile yakın gelecekte Almanya'ya dönmeleri bir seçenek olmaktan çıkmıştı. Avrupa genelindeki siyasi gerilimden dolayı Paris'e dönmek de çekici görünmüyordu. Ancak en önemlisi, Weill'in

Amerika'daki olası kariyerinin çok umut verici görünmesiydi. Lotte Lenya kocası kadar başarılı olmasa da Amerika'da oyunculuk kariyerine devam ediyordu. Lenya'nın gerçek başarısı 1950'lerde Weill'in ölümünden sonra başlayacaktı.

Weill'in Amerika'ya olan ilgisi daha 1920'lerin sonlarında ve 1930'ların başlarında Brecht'le yaptığı çalışmalardan belliydi. Hem klasik hem de popüler Amerikan müziğine aşinaydı. Weill Amerika'da kalmaya karar verdiğinde bir daha hiç arkasına bakmadı. Amerika'daki ilk birkaç yıldan sonra sadece İngilizce konuştu ve yazdı. 1938'de Amerika Birleşik Devletleri vatandaşlığı başvurusunda uyuğu hakkındaki soruya şöyle cevap verdi: "Yok. Eski Alman" (Kowalke, 1990: 189)

SON YILLARI

Seneler sonra 17 Mart 1947 tarihli Life dergisine gönderdiği mektupta şöyle yazdı: "Street Scene" ile ilgili güzel sözleriniz için çok teşekkürler. Bununla birlikte, sözlerinizden biri hakkında nazik bir itirazım var. Almanya'da doğmuş olmama rağmen kendimi bir Alman besteci olarak görmüyorum. Açıkçası Naziler de beni öyle görmediler ve ben de onların ülkelerini terk ettim. Ben bir Amerikan vatandaşıyım ve bu ülkede geçirdiğim yıllar boyunca sadece Amerikan sahneleri için besteler yaptım. Okuyucularınızı bu konuda açıklığa kavuşturmanızdan memnun olurum." (Wyatt, 1993: 25)

Weill artık kendisini Alman hissetmiyordu. Amerika'ya göç ettikten sonra Avrupa döneminde ürettiği eserlerinin tanıtımına çok az ilgi gösterdi. Bunun yerine kendini Amerikan tarzı yeni bir opera yaratma fikrine adanmıştı.

New York Sun'dan William King ile yaptığı bir röportajda vizyonunu şöyle anlattı: "Bir gün gerçekleşecek olan "Amerikan operası" hakkında çok şey duyuyorsunuz. Bence bu ülkede müzikal-dramatik bir biçim geliştirebiliriz ve geliştireceğiz ama bunun "opera" olarak adlandırılacağını veya opera türünden çıkacağını düşünmüyorum.. Eğer istenirse Amerikan tiyatrosunun bir parçası olan "Broadway" tiyatrosundan gelişecek. Her şeyden daha çok bu gelişmede yer almak istiyorum." (Sanders, 1981: 291)

Weill'in Amerika kariyeri en az Avrupa'da olduğu kadar aktif bir biçimde yol almış ve Broadway'in tanınan bestecilerinden olmuştur. Özellikle "Lady in The Dark" (1941) ve "One Touch of Venus" (1943) müzikalleri büyük başarı kazanmıştır. "Street Scene" (1946) Broadway operası ile Tony Ödülleri'nde "En İyi Özgün Müzik" ödülünü kazanmıştır.

Weill klasik opera stilinde yazmak yerine Broadway sahneleri için yazmakla kendi müzikal bütünlüğünden feda ettiğini düşünmüyordu. 3 Şubat 1940 tarihli New York Sun gazetesinde William G. King ile yaptığı röportajda bu konudaki fikrini şöyle açıklamıştı:

"Pek çok modern bestecinin dinleyicilerine karşı bir üstünlük duygusu taşıdığına inanıyorum. Örneğin Schoenberg, ölümünden elli yıl sonrası için yazdığını söyledi. Ama büyük klasik müzik bestecileri çağdaşları olan dinleyiciler için yazdılar. Müziklerini yazıldığı zamanda duyanların anlamasını istediler ve öyle de yaptılar. Kendime gelince, ben bugün için yazıyorum. Gelecek nesiller için yazmak umurumda değil."

"Tiyatro, radyo, sinema ya da müzik dinlemek isteyen kitleye ulaşabilecek herhangi bir mecra da çalışarak müzisyen olarak dürüstlüğümden taviz verdiğimi düşünmüyorum. 'Ciddi' müzik ile 'hafif' müzik arasındaki farkı hiçbir zaman kabul etmedim. Sadece iyi müzik ve kötü müzik vardır. (Wyatt, 1993: 25-26)

Kurt Weill 3 Nisan 1950 tarihinde henüz 50 yaşında iken geçirdiği kalp krizi neticesinde Newyork'ta bulunan Flower Hastanesi'nde hayatını kaybetti. Bu esnada son müzikali "Lost in the Stars" (1949) hala Broadway'deki gösterimlerine devam ediyor ve "Huckleberry Finn" in müzikal versiyonu üzerine çalışıyordu.

SONUÇ

50 yıllık yaşamında müzik tarihine sayısız eser kazandıran Kurt Weill sadece sahne müziği için değil müziğin birçok alanında eserler üretmiştir. I. ve II. Dünya savaşlarına şahit olmuş besteci savaşın izlerini, politik konulardaki görüşlerini, sosyal duyarlılığını eserlerine yerleştirerek toplumsal adalete verdiği önemi vurgulamıştır. Almanya'da doğan ve kariyerine Alman bir besteci olarak başlayan Kurt Weill yaşamının son 15 yılını Amerika'da geçirmiş ve Amerikan vatandaşı bir besteci olarak hayata veda etmiştir. Ölümünün üstünden geçen 71 yıla rağmen Kurt Weill'ın eserleri tüm dünya sahnelerinde saygınlığını korumaktadır. Kurt Weill'ın, yazdığı popüler şarkılar ve müzikaller sayesinde, çağdaşı olan bir çok avangart besteciye kıyasla daha fazla tanındığını söyleyebiliriz. Bu tanınırlıkta sahnelendiği ilk günden itibaren müzikli tiyatro tarihi repertuarının en önemli eserlerinden biri haline gelmiş "Üç Kuruşluk Opera" ve aynı oyunun açılış şarkısı olan; günümüzde bir klasik haline gelmiş "Mack The Knife" ın etkisi büyüktür. Amerika döneminde yazdığı sayısız eser de tüm dünyada bu ünü perçinlemiştir. Buna rağmen Kurt Weill hakkında Türkçe kaynaklarda yeterince bilgi bulunmamaktadır. Bu inceleme yazısının bir amacı da Kurt Weill hakkında bilgi sahibi olmak isteyen müzisyen ve dinleyiciler için bir kılavuz olmasıdır.

KAYNAKÇA

- Drew, David (1980) "Weill, Kurt" The New Grove Dictionary of Music and Musicians, 20 vols., ed. Stanley Sadie London: Macmillan
- Kowalke, Kim (1979) Kurt Weill in Europe (Ann Arbor, Mich.: UMI Research Press)
- ed. Kowalke, Kim, (1986) A New Orpheus: Essays on Kurt Weill, Yale University Press
- Kowalke, Kim (April 1990) "Hin und Zuruck: Kurt Weill at 90" Musical Times. CXXXI, no. 1766
- Sanders, Ronald (1980) The Days Grow Short: The Life and Music of Kurt Weill (New York: Holt, Rinehart and Winston)
- Schebera, Jürgen, (1983) Kurt Weill; Leben und Werk Leipzig: VEB Deutscher Verlag fflr Musik
- Stuckenschmidt, Hans Heinz (1970) Ferruccio Busoni; Chronicle of a European, (trans. Sandra Morris) London: Calder and Boyars
- Weill, Kurt (1990) The Threepenny Opera, (ed. Stephen Hinton) Cambridge: Cambridge University Press
- Wyatt, Susan Beth Masters (1993) Kurt Weill: A Song Composer in Wartime / Denton, Texas <https://digital.library.unt.edu> (Erişim tarihi 10 Mayıs 2021)
- Kurt Weill Foundation <https://www.kwf.org> (Erişim tarihi 20 Mayıs 2021)